

AVILÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA POSTÁN SZÁLLITVA VÁLLALKOZÁSOKNAK ÉS PÉNZINTÉZETEKNEK 1000 LEI.
EGYES SZÁMÁRA 2 LEI.

KIADÓ-FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. PAP TIBOR
KIADÓHIVATAL: CLUJ, CALEA MOTILOR 81.

TÖRVÉNYSZÉKI LAJSTROMOZÁSI SZÁM: 53.
DSOAR No. 3814. TRIB. CLUJ.
MEGJELENIK VASÁRNAP REGGEL

II. CAROL KIRÁLY JELENLÉTEBEM AVATJÁK FEL AZ ÚJ LONDONI ROMÁN KÖVETSÉGET

Az angol lapok naponta beszámolnak a fogadtatásról

(London, november 9.) Anglia fővárosa készül magas vendégük: Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda fogadtatására.

Már dolgoznak a londoni királylátogatás programján. A Buckingham palotában György király, a londoni román követségen Grigorcea követ fogadja a román uralkodót és a trónörökösét. Akkor nyílik meg a téli idény is, amely ezúttal a „román évad” elnevezést kapja.

A román vendégek megérkezése napján, november 15-én György király ünnepélyes bankettet ad tiszteletükre. A november 17-iki programot még nem állították össze.

A Belgrave Square-n épült új román bővítési épületet most rendezik be. Nem csak a hivatali helyiségek vannak ott, hanem Grigorcea követ lakása is. A lakásdíszítók már a hét folyamán befejezik munkájukat és Grigorceaék a lehető legrövidebb időn belül el is foglalják új lakhelyüket. Az a bankett, amelyet Carol király az angol uralkodópár tiszteletére a román követségen ad, egyúttal az új követség felavató ünnepélyét is jelenti. A bankett után, amelyen 60 személy vesz részt, nagyszabású fogadóünnepség lesz, amelyre nagyszámú előkelőséget hívnak meg.

A banketten felszolgálandó ételeket is külön szakács készíti, aki ismeri Carol király és Mihai nagyvajda ízlését.

Az alkalmazottak nyolcórás munkája ideje közjogi törvény

Egy aradi munkaadó alkalmazottjával oly megállapodást kötött, amely szerint a kölcsönösen megállapított napi munkaidő 10—12 óra, míg a fizetést a fenti munkaidő tekintetbevételével globálisan havi díjban állapították meg. Az alkalmazott később pert indított a munkaadója ellen, amelyben a 8 órás munkaidőt meghaladó többletmunkájáért az aipfizetéshez viszonyítva 15 százalékkal emelt túlóradíj megfizetését követelte. Az alperes a munkabíró előtt azzal védekezett, hogy a megállapodás szerint a kölcsönösen megállapított havi fizetésbe a túlóradíjat is bele foglalták és erre vonatkozólag kérte a tanúkihallgatás elrendelését, továbbá azzal védekezett, hogy az ilyenmű megállapodások megakadályozása megsértene a munkás és a munkaadó között köthető munkaszerződés szabadságának elvét. A munkabíró a tanúkihallgatást elutasítva, az alperest a túlóradíjak megfizetésére kötelezte, amely ellen a munkaadó az aradi törvény-

Ujabb konfliktus keletkezett a primaria kéményseprőmesterek és a közönség között a felsőbb közigazgatási bíróság döntése után

CLUJ-KOLOZSVÁR. A kolozsvári kéményseprők ügye immáron nyolc hónapja foglalkoztatja részben a város lakosságát, részben a bírói fórumokat. Néhány héttel ezelőtt megtörtént a felsőbb közigazgatási bíróság döntése is, amelyet a feleknek kikézbcsitettek s ezek után azt lehetett hinni, hogy a kérdés nyugvópontra jut. Azonban nem az történt, a város nem állította vissza teljesen a régi helyzetet, hanem az általa használt városi kéményseprő üzemet továbbra is fenntartotta és kijelentette, hogy a kémények seprtetése egyedül csak az ő üzemeivel végeztetendő el.

A bírói döntésnek ilyen formájú magyarázatban viszont a kéményseprő mesterek nem nyugosznak bele és azt mondják; hogy a városnak joga van egy saját üzemet fenntartani, de nem kötelezheti a háztulajdonosokat arra, hogy csak ezzel az üzemmel seprtessek kéményeiket. A kéményseprők hivatkoznak a bírói döntésre, amely nekik vissza adta iparuk gyakorlásának jogát s ők ezzel élni is fognak. Megkezdik a kerületeikben a kémények seprését a régi áron és a háztulajdonosok szívesebben fognak hozzájuk fordulni, mint a városi üzemhez.

A küzdelem tehát a primaria és a kéményseprőmesterek között egyelőre változatlanul tovább tart.

Mit ír a Patria.

A »Patria« egyik legutóbbi számában olvastuk a következőket: A felsőbb közigazgatási bíróság tárgyalva az érdekelt felek perét, megállapította, hogy a primáriának általános szempontból joga volt a kémények tisztítását kötelezővé tenni és annak árát megállapítani — de az nem lehet adó jellegű hanem csak a lakosság érdekében végzett munkának ellenértéke ugyanakkor a közigazgatási bíróság megállapította azt is, hogy a város által szerkesztett regulament azáltal, hogy bennefoglaltatik »a kizárólagossági jog« kifejezés, eltilja a kéményseprő mesterek egy részét iparuk folytatásától, ami pedig beleütközik az alkotmány 10 szakaszába, amely

székhez felebbezett. A törvényszék helybenhagyta a munkabíró ítéletét és kimondta, hogy a 8 órás munkaidőre vonatkozó törvény köz-

mindenki számára biztosítja a munka szabadságát. Ezenkívül az alkotmány 81 szakasza szerint bármilyen monopoljogot valamely községi részére csak törvénnyel lehet biztosítani.

Ugyancsak megállapította a felsőbb közigazgatási bíróság azt is, hogy az 1884 ipartörvény intézkedései nem lettek eltörölve s így a régi kéményseprőmesterek megőrizték összes jogait. A lakosság pedig tetszése szerint dolgozthat képesített jogaikban levő mesterekkel, akiknek munkáját megfizeti. A bíróság intézkedett arról, hogy a cluji primaria, a kizárólagossági jog» kifejezést »kötelező« szóra változtassa át, ugyanakkor azt is elrendelte, hogy a városi szabályrendelet 30 szakaszát — amely a kéményseprők iparának megsemmisítését akarta — teljes egészében töröljék a szabályrendeletből.

A közigazgatási bíróság ítéletét analizálva az tűnik ki — írja tovább cikkében a Patria — hogy úgy a Primaria üzemének, mint a kéményseprőmestereknek joguk van a kéményeket tisztítani. A polgárságnak tetszése szerint akár a városi üzemhez akár a kéményseprőmesterek valamelyikéhez lehet fordulni kémények tisztítására végett a fontos és kötelező az, hogy a kémények tisztítását ne maradjanak.

Tekintettel arra, hogy a kéményseprési díjak csak a végzett munkának az ellen értékét képezhetik

— természetes a város nem kérhet taxát egy olyan kéményért, amit nem ő, hanem a magán mesterek takarítanak, viszont a mesterek nem fogadhatnak el díjat, olyan kémény után, amit a városi üzem takarít.

Ujabb konfliktus.

Eddig szól a Patria cikke. E cikk megjelenése óta újabb fejleménye is lett a dolgoknak, a kéményseprő mesterek, hogy a további hercehurcát elkerüljék jószántukból 50 banit ajánlottak fel kéményenként a város részére annak pénztárába befizetni, ha őket jogaikba azonnal visszahelyezik.

A primaria azonban azt kérte, hogy a mesterek előbb ismerjék el az ő monopol jogát s csak ennek megtörténte után tárgyaljék arról, hogy milyen formák mellett helyezték vissza teljes jogaikba illetőleg koncessionálnak részükre a kéményseprés monopolját.

Ezt a megoldást a mesterek nem fogadták el, mert ezáltal ők lemondának a szerzett jogokról, de a primaria cserébe nem adna kézzelfogható ellenszolgáltatást.

A harc tehát folyik tovább, amint értesültünk Dr. Bartha Ignác ügyvéd a háztulajdonosok nevében megfelebbezte ezt a bírói döntést azért, hogy teljesen kategorikus ítéletet kapjon, amelyet aztan a városi hatóság sem magyarázhat majd más módon, mint úgy, ahogy annak szelleméből az ma is kiérezhető.

(Dr. PAP TIBOR)

„Ruszinszko teljes felszámolása rövid idő kérdése” írja az Universul

Az első ellentét Berlin-Róma tengely tagjai között, udvarias formák között jelentkezett

Az Universul a bécsi döntőbírósi határozatokkal foglalkozva, a következő igen érdekes, a ruszin földre vonatkozó megállapításokat teszi:

Ha igaz az, hogy a kölcsönös engedmények a barátság igazi jelei, akkor meg kell állapítani, hogy a Berlin-Róma tengely valóban erős alapokon nyugszik. Pár nap-

jogi törvény jellegével bír és nem változtatható meg a felek közötti ezzel ellentétes megállapodással. — (Sect. I. No. 1643—1937.

pal ezelőtt Németország Riabentrop báró külügyminiszter személye által Bécsben meghajolt Olaszországnak azon óhaja előtt, amely szívesen lát egy megerősödött Magyarországot és pedig olyan megvalósításban, hogy ezáltal földrajzi szempontból Lengyelország közvetlen szomszédjává lett. Európának ebben a sarkában, amelyet Ruszinszkonak neveznek, a háboru utáni diplomáciának legfinomabb megnyilvánulásával állunk szemben, Ruszinszko egy olyan nyugatról kelet felé huzódó folyósót képez, amely Lengyelország és Magyaror-

szág között terül el és amelyet a német birodalom saját politikai és gazdasági rendszerébe igyekszik beiktatni. Ez a terv természetesen nem felel meg a lengyel politika célkitűzésének, mert először végleg le kellene mondania arról, hogy közös határt létesítsen Magyarországgal is így a Dél-Európával való közvetlen kapcsolatot csak német ellenőrzés alatt tarthatná fenn. Másodszorban pedig Ruzinszko népét könnyen meg lehet győzni afelől, hogy azok az ukránok, akik ma Lengyelország déli részén laknak, fajtestvéreik és így nem kerül különösebb nehézségbe a ruszinokat is nemzeti öntudatra ébresztési.

Egészen bizonyos, hogy Lengyelország nem nézne jó szemmel az esetleges sűrűn megismétlődő ukrán zavargásokat és igen kellemetlenül hatnának az országgal szomszédos területen történő ruszin irredenta megmozdulások.

Érthető tehát, hogy Lengyelország régebben kereste az alkalmas eszközt, hogy megvalósítsa a közös magyar—lengyel határt, amelyet azonban csak úgy érhet el, ha Ruzinszko megszűnik független terület lenni. Az utóbbi hetek eseményei, amelyek Csehszlovákia feldarabolásához vezettek, elősegíteni látszottak ezt a törekvést. Olaszország fenntartás nélkül a lengyelálláspont mellett foglalt állást, mert mindaz, amivel Magyarország kielégítését eredményezi, Olaszország megelégedésével találkozhat. Ennek magyarázata Olaszország és Magyarország baráti viszonyában keresendő, azonban az is elvitathatatlan, hogy Olaszország viszonya Lengyelország iránt is nagyon szíves. Voltak, akik azt gondolták, hogy Olaszország ezáltal gátat akar vetni Németország dél-kelet felé való terjeszkedésének. Lehetséges, de nem biztos, mert Mussolini az utóbbi időben számtalan esetben adta tanujelét a német nép iránti lojalitásának. Ciano gróf olasz és Ribbentrop báró német külügyminiszter Bécsben, mint döntőbírók, a ruszin korridorról is tárgyaltak és végül salomoni ítélettel oldották meg a kérdést. Döntésük nem hozta létre a közös magyar—lengyel határt azonban a Magyarországnak átengedett terület olyan hatalmas, hogy egyes helyeken csak rövid távolság választja el a lengyel földtől.

A mezősegen kívül a dél-keleti közlekedési utak is Magyarország birtokába jutottak. A ruszinok a Kárpátok völgyeibe szorultak, közlekedési utaik nincsenek és ellátásuk, valamint mezőgazdasági termelésük a Magyarországnak ítélt területektől függenek. Ilyen feltételek mellett a független, vagy önkormányzattal bíró Ruzinszkonak a felszámolása rövid idő kérdése. Formailag Németország nyert, mert a közös magyar—lengyel határ nem valósult meg, lényegében azonban mégis veszített mert, a Ruzinszkonak meghagyott terület egymagában értéktelen.

Hogy ezt Mussolini akarta így, vagy sem, nem tudható, mégis megállapítható, a tengely vezető államférfiai először kerültek elvi összeköttetésbe.

Tény, hogy ez az összeütközés nagyon udvarias formában történt. A másik megállapítható tény, hogy Németország dél-kelet felé való terjeszkedésében egy olyan akadályra talált, amely korántsem megvetendő.

Ha a „A Világ”-ban hirdet, biztos sikere van!

A volt osztrák alkancellár Starhemberg herceg munkát keres Párisban

Bécsből jelentik: Starhemberg herceg az egykori osztrák alkancellár és a Hazafias Front megalkotója és vezére — mint ismeretes — az Anschluss idején külföldön tartózkodott és a német hatóságok csak 70 éves édesanyját tudták őrizetbe venni. Starhemberg herceg éppen nászuton volt, feleségül vette Nora Gregor ismert filmszínésznőt. Az osztrák herceg dúsgazdag ember volt és most — mint a párisi lapok írják — gondokkal küzd, mint egyszerű munkanélküli próbál elhelyezkedni feleségével együtt.

Starhemberg herceg élete szenzációs regény. A világháború alatt az egyik alpesi vadászrezdén önkéntes őrmestere volt, ugyanott szolgált a tragikusvégű Dollfuss volt kancellár, mint főhadnagy. A harcéri találkozástól kezdve Dollfuss volt kancellár haláláig sűrűn voltak együtt és tartottak fenn szinte barátságot. A francia frontra is elkerült Starhemberg herceg, majd a leszerelés után Münchenben élt és amikor Hitler első puccsát megkísérelte — Starhemberg herceg is a soraikban harcolt és a sebesült Göringet ő menekítette át az osztrák határon, majd Svájcba, Starhemberg hercegnek nem volt szándéka Hitler mellett maradni alárendelt szerepben és ezért visszatért Ausztriába, megalapította a Hazafias Frontot. Nem kellett mást tennie, mint a több ezer holdas bir-

tokán élő embereket beszervezni és már meg volt a Heimwehr első kerete.

Amikor Hitler bejelentette igényét Ausztriára, élet-halál harc kezdődött Németországgal és Starhemberg herceg Schuschnigg kancellár mellé állt. Dollfuss meggyilkolása után az osztrák nemzeti szociálista mozgalom egyre erősebb lett és Starhemberg herceg mindjobban Schuschniggot segítette. A Hazafias Front megakadályozta Hitler kancellár terveit. Akkor azt is beszélték, hogy a hatalom teljében levő népszerű herceg az osztrák trón várományosa.

Ez év tavaszán Starhemberg herceg elvált első feleségétől és pápai engedéllyel nőül vette Nora Gregor osztrák filmszínésznőt. Az osztrák nép akkor úgy érezte, hogy egy még meg nem szerzett, de körülményekhez képest biztos trónt dobott el magától a fiatal herceg ezzel a házassággal. Három évig harcolt családjával és az egyház törvényeivel, de végül is feleségül vette azt, akit szeretett.

A német csapatok bevonulása után Starhemberg herceg minden vagyonát elkobozták, édesanyja most is védőrizet alatt áll s mint a párisi lapok írják, a fiatal herceg és felesége gondok és nélkülözések között él Párisban. Az asszony a filmnél helyezkedett el, a férfi munkát keres...

KÖZGAZDASÁG

Szabályozták a helytartóságok pénzügyi hatáskörét

Az adó és illeték ügyekben való döntés joga általánosságban a királyi helytartóságot illeti meg

BUCUREȘTI, november 8. A hivatalos lap legutóbbi száma minisztertanácsi naplót közöl, a helytartóságok pénzügyi hatásköréről. Amint az alábbiakból látható,

a pénzügyminisztérium hatáskörének egy részét átengedte a királyi helytartóságoknak,

míg a pénzügyigazgatóságok működési köre szűkebb lett azáltal, hogy egyes ügyekben a jövőben csak a helytartóságok intézkednek és döntenek. Az egyes adókat csoportosítva, a helytartóságok hatásköre a következőképpen alakul;

A helytartóságok döntenek az ingatlanadók tekintetében, a valómási idő lejártá után beadott kérelmek, az ingatlanadók csökkenése, a kétszeri adóztatás és az adómentesség tárgyában. Az eljárás az, hogy eredetileg a pénzügyigazgatóság intézi el az ilyen kérvényeket amely a félre kedvezőtlen döntés esetén és a fél kérelmére, a kérvényt a helytartósághoz terjeszti fel, amely ügyel arra, hogy területen egységes gyakorlat fejlődjön ki. Az ingójóvedelmi adók tekintetében

ben egy millió lej alapig a helytartóság engedélyezheti a különböző kulturális és jótékony egyesület által kibocsátott kötvények adómentességét, eldönti a külföldi áruhitel utáni tőkekamatadók alkalmazását, helyben hagyja az 500 ezer leinél nem nagyobb tőke után kivetett tőkekamatadót és azokat a kérvényeket, amelyeket a felek adómentesség, vagy adócsökkentés tárgyában kötnek be.

Az ipari és kereskedelmi adóknál dönt az adómentesség, az adóleszállítás, a kettős megadóztatás, a komplementáris adó alkalmazása és az utólagos adókivetés ügyében amennyiben ez utóbbi esetben nincsen feljelentés, vagy meg nem vettek fel kihágási jegyzőkönyvet.

A tisztviselői, a szabadfoglalkozási, a supracota adónál hasonlóképpen a panaszok, a leszállítás iránti kérelmek, szóval az adminisztratív jogorvoslat tárgyában a jövőben a pénzügyigazgatóság a kérvényeket nem a minisztériumhoz, hanem a helytartóságokhoz terjeszti fel. Azon kihágások esetén, a helytartóság hagyja jóvá a felvett jegy-

zőkönyveket, ahol a bírság a 200 ezer leit nem haladja túl, illetve, amennyiben minősített adóvisszaélése van szó, tehát az egyenes adó törvény 105—107 eseteiben a bírság a félmillió leinél nem több. Ellenkező esetben a kihágási jegyzőkönyv helybenhagyása a minisztérium hatáskörében marad.

A jövőben a helytartóság függesztheti fel az adóvégrehajtási eljárást,

amennyiben a hátralékos adó a 10 ezer leit nem haladja meg, folyó évi adónál pedig a 20 ezer leit. Olyan adóbehajtások tekintetében, amelyek az adóveken nem szereplő összegek tekintetében indulnak meg, a fél kontesztációját szintén a helytartóság intézi el. A kihágási jegyzőkönyvknél, a helytartóság jogköre korlátozott, mivel

csak jóváhegyhatja a jegyzőkönyveket, de meg nem semmisítheti

és így, ha azokat alaptalanoknak tartja, megsemmisítés végett, a minisztériumhoz kell felterjesztie.

A közvetlen adók és illetékek tárgyában, a jogügyletek illetékezése tárgyában a helytartóság dönt, ha csak olyan kérdéssel nincsen szó, amely megoldás végett a központi helyegbizottság előtt fekszik. Minden olyan illetékezési ügyben, amelynél nem a bélyegtörvény, hanem egy különleges törvény alapján fizetendő az illeték, a döntés joga a minisztériumot illeti meg. Kihágásoknál a helytartóság hagyja helyben azokat a jegyzőkönyveket, amelyek szerint a bírság legfeljebb 30 ezer lej az adóval együtt, vagy, ha adó nem fizetendő, a bírság nem haladja meg a 20 lejt. A végrehajtást a helytartóság felelőssége esetében eszközölheti, de csak akkor, ha magát a jegyzőkönyvet is a helytartóság hagyta jóvá,

Adóhátralékos nem töröltheti cégét

Az egységesített pénzügyi eljárási törvény december 1-én életbe lép és ajánlatos, hogy azok, akik cégüket ténylegesen megszüntették, de azt még nem törölték, a kereskedelmi kamara céghivatalánál még elseje előtt hajtsa végre a cégtörölést. December 1-től ugyanis csak bizonyos alakiság betartásával lehet a céget törölni, mert az említett törvény 147. szakasza szerint egyetlen cég sem törölhető, ha nem igazolja, hogy minden adóját, illetékét és bármily természetű bírságát kifizette. A kereskedelmi és iparkamarák céghivatala ennek megfelelően kérni fogja az állami és városi adóhivatalok és esetleg más hatóságok igazolását arra nézve, hogy az illető kereskedőnek nincsen hátraléka. Erre a törvényes rendelkezésre azért volt szükség, mert gyakorta megtörtént, hogy valamely adóhátralékos kereskedő megszüntette vagy átruházta cégét, amikor is az új cégnél az állam fedezetet már nem kereshetett. Ilyen esetben az állam legfeljebb mint üzletvevőt perelhette volna az új tulajdonost, Ennek elejét akarják venni, amikor a pénzügyi eljárás törvényben eltiltja az adó és illetékhátralékos kereskedő cégének törölését. A cégtörölés elmaradásának következménye pedig az lehet, hogy az adókiivetésnél nem veszik figyelembe azt a tényleges állapotot, hogy a kereskedő már nem folytatja üzletét.

**GYOMOR-
és bélbetegségek
ellen**

GASTRO-D.

Kapható minden gyógyszerárban és
drogériában, vagy megrendelhető
Császár gyógyszerárban
București, Calea Victoriei 124. szám.

BESZÁMOLÓ

a „Légy enyém mint régen”
előadásáról

CLUJ-KOLOZSVÁR. A magyar színház legutóbbi operettje »Legyen enyém mint régen« tényleg valami új, valami olyan, amit operettekben még nem volt alkalmunk látni. A fogolytáborok életét operett librettóvá avatni úgy, hogy annak a szenvedéssel és keserőséggel teli, légköre szorakoztasson, mulatasson s mégis megmaradjon eredetiségében nem volt könnyű feladat.

Talán éppen ebben a rendkívüli-ségében van az a nagy sikere, amelyet budapesten elért s amelyet nálunk is meg fog élni.

A színészek is igyekeztek megfelelni ennek a sablontól eltérő darab követelményének s olyan teljesítményt nyújtottak, amely föltétlen erkölcsi és anyagi diadalra viszi Erdélyi Mihály drámai témájú operettjét. Elsősorban Tompa Pufit kell felemlítsük hiszen ő a darab lelke ő az, aki könnyeket tud kicsalni szemeinkből, hogy pár perccel később, mindent elfeledtetve a legszelebb nevetésre kényszerítsen. Utánna mingyárt Jeney következik a sorban kabinet alakításával, majd Csóka Józsefről kell megemlékeznünk, mint aki a derűt a komikumot jelentette a színpadon. Az osztályzásban Sándor Stefi következik

nemcsak derűs, jókedvű mindenkit magával ragadó játékaival, de ügyes táncaival is. Rajnay Aliz ezen a téren is megállotta a helyét éppen úgy mint a prózában.

Szándékosan hagytuk Krémer Mancsi primadonnát a beszámolóink közepére, mert olyan valamit tapasztaltunk nálla, ami igen ritka énekes színésznőknél — az ének szövegét igen tisztán, teljesen érthetően ejti ki s ezáltal a dalokat élvezhetővé teszi.

Elismeréssel adózunk Báza Éva spizelve lejtett steptáncának, igazán nehéz teljesítmény volt s igen kecsesen oldotta meg nehéz feladatát.

Réthely ezuttal is kitűnt, Csengeri Aladár szerelmes angol hadnagya igen jó alakítás volt. Benes Ilona egyetlen jelenésével tapsorkánt kapott. De ne részletezzük tovább minden szereplőnek komoly része van a sikerben. A rendezés ötletes és a színház anyagi erejéhez képest meglepően sikerült. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a rendezés egy olyan munka, amely a rendező személyi kiválóságain túl anyagiakhoz is kötve van s csak a megadott költségvetés keretein belül fejtheti ki tudását.

Mindent összefoglalva kellemes estét töltöttünk el a »Légy enyém mint régen« előadásán s azt hiszszük a színház igazgatósága sem fog csalódni számításában.

(dr. p.)

Odescalchi herceg leányszöktetési ügye a bíróság előtt

Budapestről jelentik: Az elmúlt nyár egyik társadalmi szenzációja volt az ifjú Odescalchi Miklós herceg leányszöktetési ügye, amely a Margitszigeten kezdődött, a herceg szabolcsmegyei kastélyában folytatódott és jelenleg a bíróságokat foglalkoztatja kártérítési és büntetőperek formájában.

A herceg, aki ismert autóvezető és urlovas, a szigeten ismerkedett meg azzal a két fiatal leánnyal, akik miatt később annyi kellemetlensége támadt. Az ismeretség úgy indult, hogy a herceg s egy fiatalember ismerőse meginvitáltak autójukba a két lányt, azután egy mondén szigeti mulatóhelyen pezsgős vacsorán látták vendégül, majd ismét autóbába ültették őket és meg sem álltak velük a herceg nyírségi kastélyáig. Közben már a lányok szülei bejelentették fiatalok gyermekeik el-tűnését a rendőrségen. Az egyik leány már másodnap visszaérkezett Pestre, a másik — egy szabómes-ter leánya — azonban továbbra is a kastélyba maradt, ott még a Pest-ről leérkezett újságírókat is fogadta és kijelentette, hogy kitűnően érzi magát és eszeágában sincs szülei lakására visszatérni, mert a herceg megígérte neki, hogy színésznőnek képezheti ki.

Ez az ügy tehát úgy indult, mint egy könnyű nyári operett és mindenki azt hitte, hogy hepienddel fog végződni. Amde nem így történt. Néhány nap múlva a herceg már Pestre hozatta a leányt, itt egy lakást bérelt ki neki, majd egyik napról a másikra Afrikába utazott oroszán vadászatra. Nyilván hamarosan beleunt a könnyű nyári kalandba s ezért szabadulni igyekezett a lánytól. Titkárja útján néhány ezer pengős végkielégítést ajánlott fel, de tudni sem akart egyéb ígéreteiről.

Itt kezdett tragikusra fordulni a nyári regény, mert a csalódott lány lakásán megmérgezte magát s csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg az életnek. Miután felépült, szülei most már peres útra terelték az ügyet és megbízták ifj. Virág Gyula ügyvédet, hogy magánjogi csábítás címén indítson kártérítési pert 15 ezer pengő erkölcsi kár erejéig Odescalchi Miklós herceg ellen.

Ebben az ügyben dr. Zayzon törvényszéki bíró már ki is tűzte a tárgyalást. Ezen fog kiderülni, vajjon a herceg visszaélt-e a fiatal lány tapasztalatlanságával és a történetekért tartozik-e kártérítéssel.

Használjon

présselt élesztőt

Ovakodjék

az utánzatoktól, amelyek az egészségére ártalmas anyagokat tartalmaznak.

Európa leggazdagabb mágnása is Lengyel-országhoz csatlakozott

Hatalmas franciárészvény-tőke került Lengyel uralom alá

VARSO, november 9. Cieszyn, Bogumin, Karwina visszajött a lengyel anyaországhoz. Megvonták már a lengyel—cseh politikai határokat. Az új lengyel területek most már a közigazgatás minden ágazatában is lassan-lassan az anyaországhoz, igyekeznek simulni. Természetesen nem maradhatnak el a gazdasági kihatások sem, melyek érzékenyek a legkisebb geopolitikai eltolódásra is.

Érdekes és érdemes esemény, hogy a cieszyi és freistadti körzetekkel együtt Lengyelországhoz »csatlakozott« Lengyel-Szilézia koronázatlan uralkodója, Európa egyik leggazdagabb mágnása, gróf Larisch János is.

A 70 éves gróf német családból származik, de angol állampolgár. A környék lakossága uralkodónak kijáró tisztelettel ejti ki nevét. Ma már mindinkább visszavonul a gazdálkodástól és a nyilvánosságtól, helyét fia és veje, a fiatal gróf tarnóvski, a híres lengyel teniszbajnok foglalja el.

A Larisch-család vagyonát sokmillió dollárra becsülik. Most, hogy megtörtént az olzántuli területnek Lengyelországhoz való csatolása, a Larisch-birtok lett a legtekintélyesebb vagyon lengyel földön.

A következő ingatlanok tartoznak a birtokhoz: hat szénbánya a karwini bányavidéken, egy koksztelep mely a legnagyobb Lengyelország-

ban, Darkow üdülőhely szanatóriummal, szeszfinomítógyárak Raj, Storzawa és Karwina helységeiben sörfőzde Karwinában, ahol a pilzenihez hasonló minőségű sört készítenek. Ugyanitt benzolgyár, szódagyár Piotrowicében. Ecetgyár Zebd-rydowicében. Öt kastély, amelynek egyikében székelnek az uradalom és az ipari vállalatok irodái, sok épület és több ezer hektár kiterjedésű erdő.

A freidstadti Larisch-kastélyban szállt meg 1914-ben II. Vilmos volt német császár, amikor Cieszyből, az egyesült német—magyar-osztrák vezérkar szállásáról visszatért Berlinbe. Ugyanabban a lakosztályban lakott Ferenc Ferdinánd trónörökös is 1913, pontosan egy évvel az egész világra oly súlyos következményekkel járt tragikus halála előtt.

Lakosságának is, földesúrnak is egyaránt nagy előnyöket hozott a területnek Lengyelországgal való egyesítése. Gróf Larisch birtokait ezelőtt országhatár szelte ketté, most pedig egy országban, közös igazgatás alatt egyesül e grófi birtok. Azok a munkások, akiket a csehek politikai, vagy nemzetiségi okokból elbocsátottak, most tömegével jönnek vissza és foglalják el ismét munkahelyüket.

A karwini »János«-bánya például, mely szintén Larisch uralmához tartozik, közel négyezer bányászt és ötszáz hivatalnokot fog-

lalkoztat, évente másfélmillió tonna szenet és 175.000 tonna kokszot ad.

A Larisch-vagyonon kívül még tér az óhazához a névtelen, személtelen, érzéktelen, de nagy hatalmú részvénytársasági nagytőke is. A francia ipari érdekeltségek vezérképviselte a régi Csehszlovákia területén az »Union Européenne Industrielle« et »Financière« elnevezésű társaság volt, melynek elnöki székében Eugène Schneider, a Schneider-Creusot vállalat elnökgazdája ült. Ez »Union Européenne« 1920-ban alakult. Érdeklőreke vonta a pilzeni Skoda-műveket is. Ezzel szoros együttműködés jött létre a francia és a cseh hadiipar között.

A Skoda-művek részvényeinek kívül az Union Européenne megszerezte a »Mine et Forges«, az »Ar-ted S. A.« és a »Société des Forges« részvényeinek többségét is. A Skoda-művek, valamint a »Mines et Forges«, a holding-társaság legtekintélyesebb vállalatai, amelyek maguk is számos részvénytársaság felett gyakoroltak ellenőrzést. Így a Skoda az AVIA és az ASAP cseh automobilgyárakban, a Konstruktion nevű közmunkákkal foglalkozó vállalatban, valamint a cseh légiforgalmi társaságban vállalt érdekeltséget, míg a Mines et Forges melynek vasat, acélt, szenet és kokszot termelő vállalatai vannak, egész sor vegyipari és szénmelléktermékeket feldolgozó gyárak ellelőrzését vette át.

Ez volt a helyzet addig a napig míg a lengyel csapatok be nem vonultak az Olsán tulra. Ezzen a napon ugyanis a »Mines et Forges« üzemének kilencven százaléka került lengyel kézre, a Huta Bankowa

bányáival együtt, melyek az Union Européenne érdekkörébe tartoznak. Csehszlovákiában egyedül csak a Skoda-művek maradtak, de azok elestek az ökef barnaszénrel ellátó bányáktól, melyek szudéta-német földön fekszenek és ma már Német-országhoz tartoznak.

Hallotta, hogy...

...a december elején városunkban megnyíló Sora nagyáruház igazgatóságának összeállítása folyamatban van. Állítólag az igazgatóságban komoly szerepet szántak egy közismert kolozsvári tanárnak, valamint az egyik italnagykereskedés igazgatójának.

...az egyik kolozsvári nagydrogueria vezérigazgatója e hónap második felében hosszabb külföldi utra, — többek között Hollandia és Svédországba utazik.

...a külföldi zsidó események hatása alatt a romániai illetve az erdélyi zsidóság is intenzívebben kapcsolódik bele az egész zsidó fajta érdeklő és érintő kérdésekbe. Városunkban pár hét leforgása alatt több konferenciát tartottak, amelyek a világ zsidóságának helyzetét igyekeztek feltárni és érzékelteni, az itteni fajtestvéreikkel. A mind szélesebb körben terjedő mozgalom már némi gyümölcsöt is hozott, mert mint mondják pár nap alatt több mint fél millió lej gyűlt össze a zsidóság nagy önvédelmi harcának palesztinai céljaira.

...az újságíró szindikátus kolozsvári csoportja kollektív szerződés megkötésére irányuló mozgalmat indított. A lapkiadók egyrésze szimpátiával fogadta az újságíróknak ezt a sorsuk némi javítását célzó akcióját, mert belátta, hogy havai 800—1000 vagy 1200 lejből a mai viszonyok mellett egy intellektuálnak (pláne amikor még ezt az összeget is csak 20 és 50 lajes részletekben fizetik) legfeljebb teljesen lezúlni lehet, de élni nem. Sajnos a már-már jó irányba terelő tárgyalásokat a váratlanul közbeavatkozó országos elnök S. nr nem hogy előre vitta volna, hanem mint mondják szinte helyrehozhatatlanul elrontotta.

...a kolozsvári magyar színház operett együttese nov. 16-tól kezdve egy hétre Nagyváradra randul át ahol a »Légy enyém mint régen« című nagy sikerű operettet fogják 7-szer előadni.

HIREK

A kiadóhivatal vezetője:
Lechner Emil Str. Brătianu 3.

A rabló előzékenyen kiszolgált a vevőt. (Newyora.) A fényes Waldorf-Astoria szálló előcsarnokában lévő ékszerüzletbe két fegyveres rabló toppant be fényes nappal. Az üzlet tulajdonosát, R. W. Johnstont és segédjét, A. Feingoldot guzba kötve a pultok alá dobták és a raktár kifosztásához láttak. Közben az ékszerész egyik régi vevője, L. B. Landsberrn váratlanul az üzletbe lépett, hogy karöltöt vegyen. Az egyik rabló az ékszerészsegéd szerepét játszva, kifogástalan udvariassággal kiszolgált a vevőt, akinek távozása után a banditák 25 ezer dollár értékű zsákmányukkal nyomtalanul eltűntek.

Szenzáció!

Megváltozott
az állami osztálysorsjáték tervezete!!

Az új terv szerint:

20
nyeremény

az I-a osztályban
á 1,000.000 lej

4 nyeremény á 6,000.000 Lei
74 nyeremény á 200.000 Lei
398 nyeremény á 100.000 Lei

63.32% a nyerő számok.

I-osztály huzása 1938. november hó 15.

LOTERIA DE STAT.